

Nízkouhlíkové hospodářství, ochrana životního prostředí

Kulatý stůl k budoucnosti politiky soudržnosti
po roce 2027

11. prosince 2023

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Building a better
working world

ESIF komplexně pokrývaly enviromentální dimenzi rozvoje českého hospodářství – od snižování emisí v průmyslu po adaptabilitu klimatické změně

4 OP

OP ŽP, OP PIK, IROP a částečně
OP PPR

3 TC

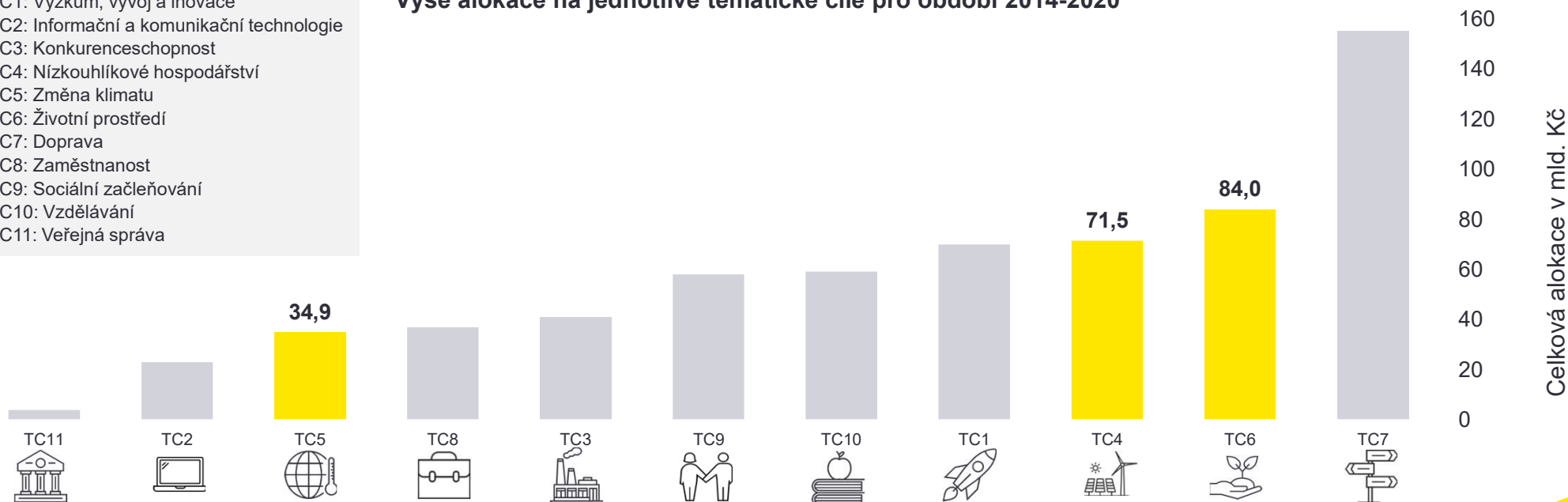
TC4: Nízkouhlíkové hospodářství
TC5: Změna klimatu
TC6: Životní prostředí

19

stanovených očekávaných výsledků
(hypotéz)

- TC1: Výzkum, vývoj a inovace
- TC2: Informační a komunikační technologie
- TC3: Konkurenceschopnost
- TC4: Nízkouhlíkové hospodářství
- TC5: Změna klimatu
- TC6: Životní prostředí
- TC7: Doprava
- TC8: Zaměstnanost
- TC9: Sociální začleňování
- TC10: Vzdělávání
- TC11: Veřejná správa

Výše alokace na jednotlivé tematické cíle pro období 2014-2020

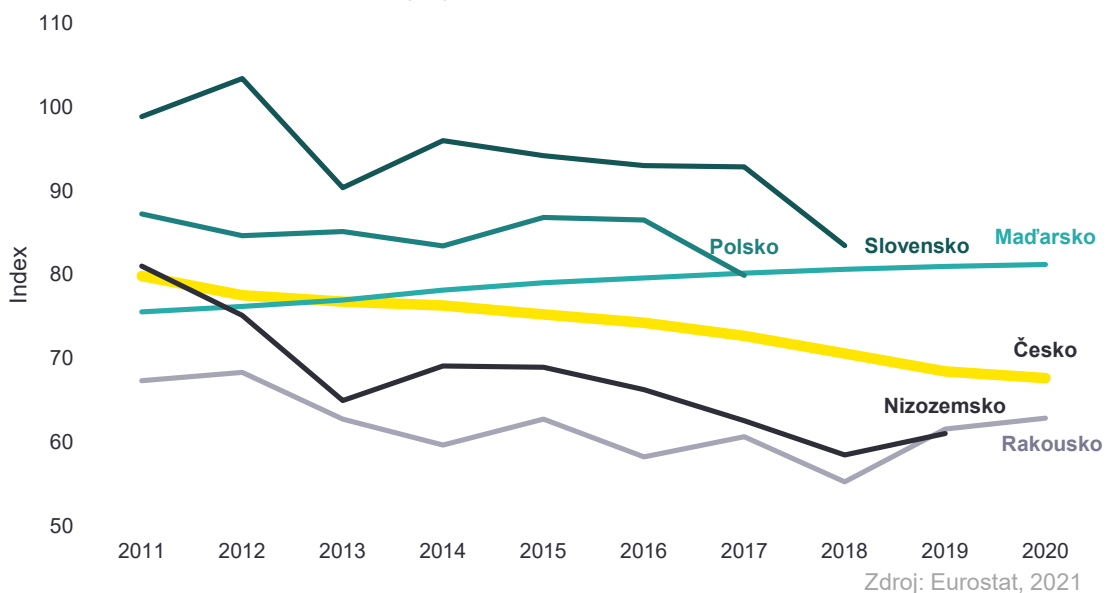
Zdroj: vlastní zpracování na základě MMR, 2020. Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020 (ve znění 6. verze schválené Evropskou komisí dne 24.4.2020).

Fondy EU přispívají k řešení lokalizovaných problémů a potřeb, nemají ale kapacitu pro rozvoj komplexních řešení v oblasti ekologické stability území

Investice z ESIF jsou vhodně zacíleny a koncentrují se do oblastí s výskytem nejvíce ohrožených biotopů a stanovišť a do zvláště chráněných území.

- Podpora nemá schopnost řešit problémy krajiny jako celku (zadržování vody ve volné krajině v plošnějším měřítku), zejména kvůli nízké kapacitě a absenci koncepčního přístupu k rozvoji krajiny.
- Mimo omezené kapacity programu hraje negativní roli také nedostatečný koncepční přístup k rozvoji území, který by propojoval zájmy dílčích aktérů ve prospěch ekologické stabilizace („strategie pro krajinu“ – požadavek na koncepční rámec pro vytváření a ochranu – Územní systém ekologické stability – ve Státním programu ochrany přírody a krajiny ČR pro období 2020–2025)

Indikátor ptáků zemědělské krajiny (index; 2000 = 100)

A0

59,8 %

druhů živočichů žijících v ČR se nachází v nedostatečném nebo nepříznivém stavu
(data k roku 2018)

23 %

podpory ESIF v oblasti životního prostředí směřováno na jižní Moravu – území s nejvíce ohroženými biotopy

211 lokalit

na kterých došlo díky investicím z ESIF ke zlepšení biodiverzity

A0 Pro monitoring biodiverzity se napříč EU využívá především tzv. Index ptáků zemědělské krajiny. V ČR lze pozorovat konstantní klesající trend hodnot tohoto indikátoru, viz graf. Obecně klesající trend je dlouhodobě pozorován u většiny států ve srovnání, výjimkou je Maďarsko, které vykazuje stabilní mírně rostoucí trend. V případě některých států ve srovnání ale lze pozorovat především na konci časové řady mírné zlepšení (např. Rakousko nebo Nizozemsko), to v ČR nelze pozorovat. Ještě v roce 2011 tak ČR vykazovala v tomto vzorku států průměrné hodnoty indexu, pro rok 2020 je ale hodnota ČR třetí nejhorší za Rakouskem a Nizozemskem, které ale od roku 2018 zaznamenávají (v případě Rakouska výrazné) zlepšování. Při zachování tohoto trendu tak lze předpokládat, že v dohledné době bude ČR vykazovat nejhorší hodnoty v uvedeném vzorku.

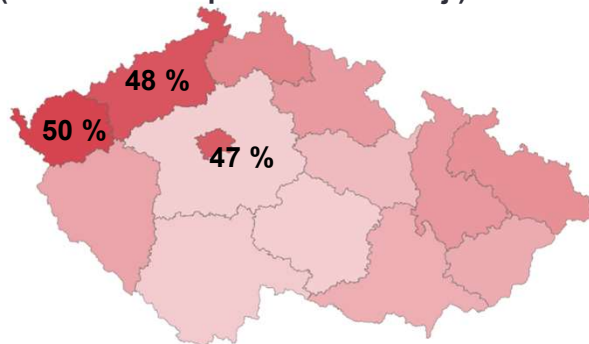
Author; 2023-12-06T09:58:44.986

Významným příspěvkem ESIF bylo snížení energetické náročnosti, a to ve všech podpořených sektorech

Bez finančních stimulů, jakými jsou právě ESIF, by byl počet aktivit zaměřených na snižování energetické náročnosti budov výrazně nižší.

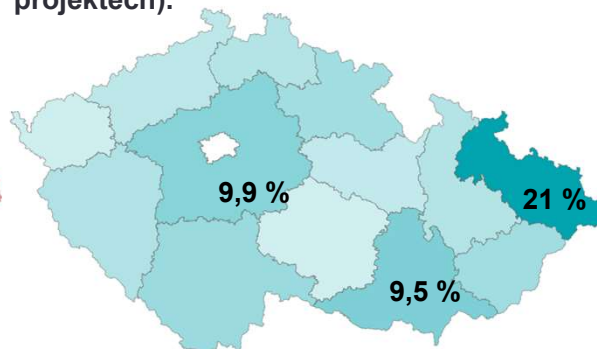
- Projekty zaměřené na snižování energetické náročnosti dominovaly nad jinými typy projektů. Významná část podpory však byla koncentrována do krajů s relativně novým a energeticky účinnějším bytovým fondem (Moravskoslezský, Jihomoravský a Středočeský kraj).
- Naopak o program na podporu výroby energie z OZE byl u podniků malý zájem (podáno 140 projektových žádostí, z nichž bylo schváleno 49 z 9 792 v rámci TC4). Podpora OZE také narážela na řadu systémových problémů.

Podíl obydlých domů s obdobím výstavby nebo rekonstrukce do roku 1971 (% z celkového počtu domů v kraji).

Zdroj: vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2022.

Intenzita podpory na snížení energetické náročnosti sektoru bydlení v krajích (% zdrojů celkem v proplacených projektech).

Zdroj: vlastní zpracování na základě MMR, 2023

76 567

domácností s lépe klasifikovanou spotřebou energie

633,5 tis.

m² energeticky vztažné plochy zrenovovaných budov

45,94 %

Prostředků na zateplení veřejných budov šlo do mateřské, základní či střední školy

62,42 %

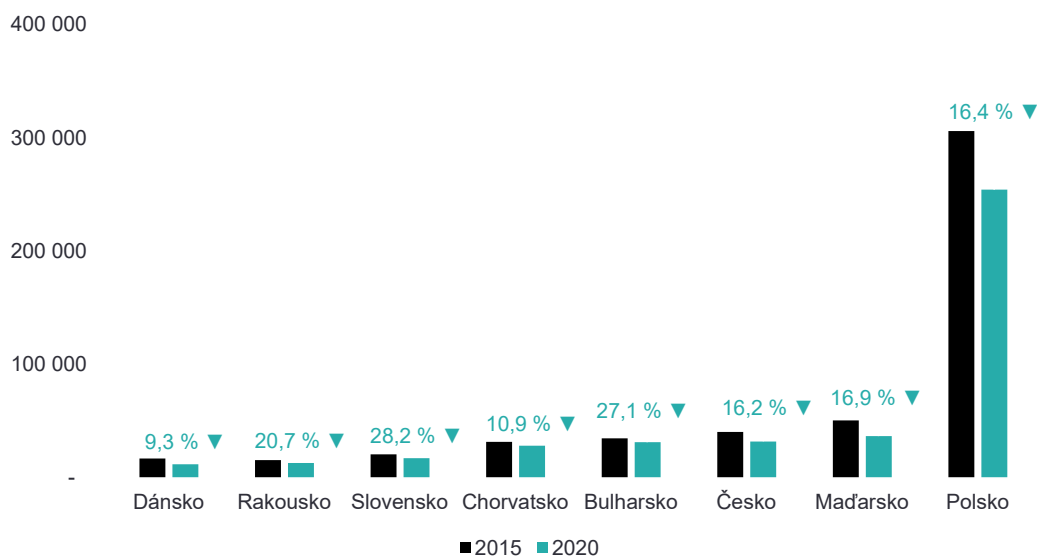
podpory na snížení energetické náročnosti podnikových procesů bylo využito v průmyslu.

Znečištění ovzduší škodlivinami z průmyslu i lokálních zdrojů tepla dramaticky klesá. Podpora z fondů EU měla na tomto poklesu měřitelný podíl

Je pozorováno velmi výrazné snížení počtu obyvatel, kteří jsou zasaženi nadlimitními imisemi především suspendovaných částic, dramatická je přitom tato změna především v uhelných regionech a dalších postižených oblastech.

- Podpora z ESIF prokazatelně k tomuto trendu přispěla, a to jak podporou omezování emisí velkých stacionárních znečišťovatelů, tak i v případě domácností.
- Výsledek je ale ovlivněn souběhem podpory se zpřísnováním limitů pro emise škodlivých látek u průmyslových znečišťovatelů.

Emise PM_{2,5} (všechny sektory; tuny)

1,4 %

obyvatel ČR žije v oblastech s překročeným limitem imisí PM_{2,5}
(průměr let 2019 – 2021; v období 2014-2015 to bylo 26,5 % obyvate)

88 806

domácností využilo podporu na výměnu kotle na tuhá paliva

45,94 %

stacionárních zdrojů znečištění, u kterých došlo díky ESIF ke snížení emisí škodlivých látek (červenec 2023)

Zdroj: Eurostat, 2021

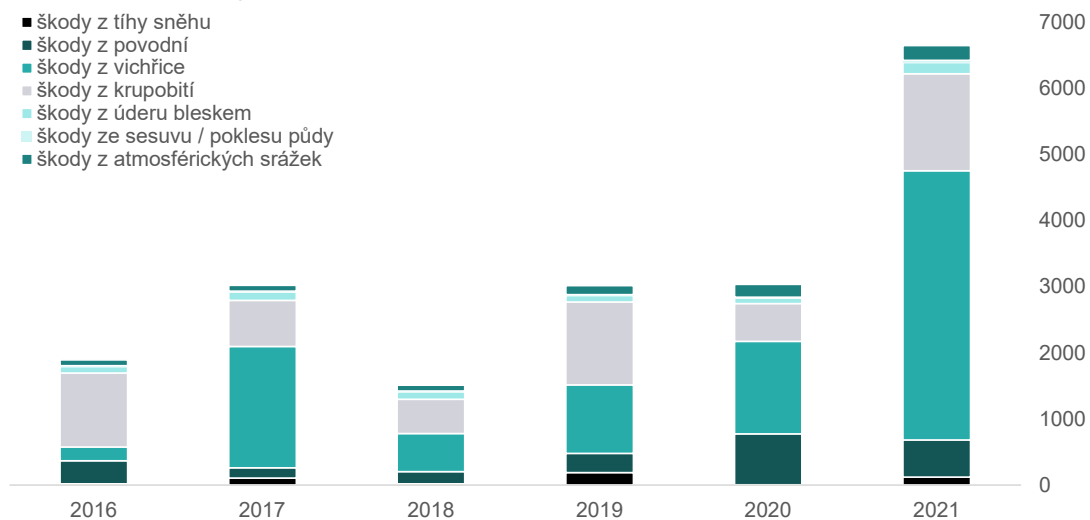
ESIF významně přispěly k posílení prevence a ochrany obyvatel před záplavami

Tempo realizace (přírodě blízkých) protipovodňových opatření není dostatečné.

- Podíl osob ohrožených "stoletou vodou" i přes výraznou podporu investic z ESIF klesá spíše pomalu. Tempo realizace protipovodňových opatření je pomalejší než tempo nové výstavby v ohrožených územích.

Škody způsobené počasím a extrémními klimatickými událostmi v ČR dle České kanceláře pojistitelů (v mil. Kč)

- škody z tíhy sněhu
- škody z povodní
- škody z vichřice
- škody z krupobití
- škody z úderu bleskem
- škody ze sesuvu / poklesu půdy
- škody z atmosférických srážek

Zdroj: Česká kancelář pojistitelů

391 820

obyvatel dotčených rozlivem Q100
(stoletá voda)

315 554

obyvatel je lépe chráněno v
důsledku realizace preventivních
protipovodňových opatření s
podporou ESIF (zejm. instalace
varovných a výstražných systémů)

5 273

obyvatel je lépe chráněno před
povodněmi díky fyzické realizaci
protipovodňových úprav s
podporou z ESIF

874

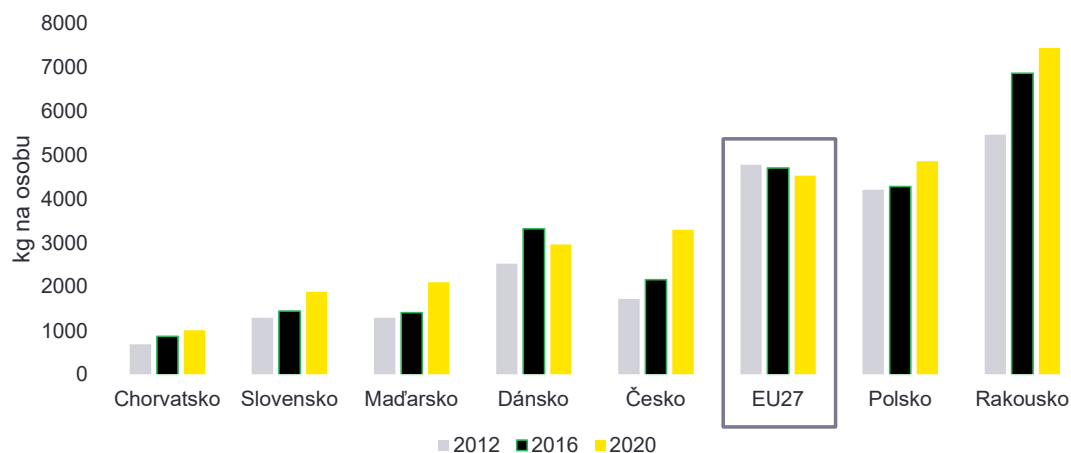
obcí s digitálním povodňovým
plánem

Podpora z ESIF přispívá ke zvyšování míry třídění odpadu, občany avšak nevede k celkovému snížení produkce odpadu

Podpora je především významným faktorem ve zvyšování podílu materiálového využití komunálního odpadu a také posiluje kompostování biologicky rozložitelného odpadu.

- Díky podpoře z ESIF se zvýšila dostupnost nádob pro oddělený sběr odpadů, došlo k posílení infrastruktury pro svoz a třídění odpadu. Efekty těchto opatření lze jednoznačně pozorovat. Je ale nutné věnovat pozornost dalším článkům systému nakládání s odpady pro zajištění udržitelnosti těchto trendů.
- Rozvoj infrastruktury pro třídění komunálního odpadu snižuje jiné, nežádoucí, způsoby nakládání s odpady, jako je například jeho pálení nebo černé skládkování.

Celkové zpracování všech odpadů (kg/osoba)

277 214 t / rok

nově vytvořená kapacita systému separace a svozu odpadů díky investicím z ESIF

86 % / 47 %

všech odpadů / komunálních odpadů je materiálově nebo energeticky využito
(data k roku 2021)

70 %

pozorovaného nárůstu kompostování v období 2015 – 2021 je přímým efektem investic z ESIF

Zdroj: Eurostat; Bulharsko nebylo zahrnuto z důvodu nižší spolehlivosti dat (vykazována data až o řád vyšší)

Do budoucna by se ESIF měly koncentrovat do několika prioritních oblastí. Intenzivnějším využíváním finančních nástrojů a zajištěním navazujícího financování může Česko zvýšit dopad podpory ESIF.

- Prosazovat integrovaná řešení, která se opírají o koncepční vizi státu ke komplexní problematice ochrany životního prostředí
- Upřednostňovat komplexnější projekty zaměřené na úsporu energie, které mají potenciál dosáhnout většího celkového efektu a maximalizovat energetické úspory
- Zaměřit podporu na nová rizika a hrozby a podporovat řešení, která reflektují dopady klimatické změny jako celku

EY | Building a better working world

Smyslem EY je přispívat k tomu, aby svět fungoval lépe. Proto pomáháme klientům, našim zaměstnancům i širšímu společenství vytvářet dlouhodobé hodnoty a posilovat důvěru v kapitálové trhy.

Týmy odborníků EY, vybavené nejmodernějšími technologiemi, působí ve více než 150 zemích celého světa – provádějí audity a poskytují klientům širokou poradenskou podporu, která jim umožňuje růst, transformovat se a efektivně fungovat.

Naši auditoři, konzultanti, právní a daňoví poradci i odborníci na strategické a transakční poradenství si kladou ty správné otázky a dokážou najít ty správné odpovědi na složité problémy dnešního světa.

Název EY zahrnuje celosvětovou organizaci a může zahrnovat jednu či více členských firem Ernst & Young Global Limited, z nichž každá je samostatnou právníkou osobou. Ernst & Young Global Limited je britská společnost s ručením omezeným garancí, která neposkytuje služby klientům. Informace o tom, jak EY shromažďuje a používá osobní údaje, a o právech fyzických osob stanovených právními předpisy o ochraně osobních údajů jsou k dispozici na ey.com/privacy. Členské firmy EY neposkytují právní služby v zemích, kde to zákon neumožňuje. Podrobnější informace o naší organizaci najdete na našich webových stránkách ey.com.

© 2022 Ernst & Young, s.r.o. | Ernst & Young Audit, s.r.o. | E & Y Valuations s.r.o. | EY Law advokátní kancelář, s.r.o. Všechna práva vyhrazena.

Tento materiál má pouze všeobecný informační charakter, na který není možné spoléhat se jako na poskytnutí účetního, daňového ani jiného odborného poradenství. V případě potřeby se prosím obraťte na svého konkrétního poradce.

ey.com